

TEK YABANCI TÜZEL KİŞİ ORTAKLI LİMİTED ŞİRKET KURULUŞU

1. Konunun Açıklaması

Türk Ticaret Kanunu'nda yapılan düzenlemeler ile sermaye şirketlerinden olan limited şirketlere dair hükümlerde köklü değişikliklere gidilmiştir. Bu değişikliklerin en önemlilerinden birisi, yürürlükten kaldırılan 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda ("eski TTK") en az 2 (iki) pay sahibi tarafından kurulabilecek¹ limited şirketlerin artık tek gerçek veya tüzel kişi ortaklı şekilde kurulabilme olanağıdır. Ayrıca, kural olarak, Türk Hukuku'nda uluslararası anlaşmalar ve özel kanun hükümleri tarafından aksi öngörülmedikçe yabancı yatırımların Türkiye'ye girişinin serbest olması² nedeniyle yabancı gerçek/tüzel kişilerin doğrudan tek ortaklı olarak limited şirket kurabilmeleri mümkün hale gelmiştir.

İşbu makale ile limited şirket kuruluşuna dair genel bilgilerin yanı sıra yabancı menşeli bir tüzel kişinin (sermaye şirketinin) tek ortaklı şekilde Türk Ticaret Kanunu ve ilgili mevzuata göre limited şirket kuruluşundaki başlıca noktalara ve gerekli işlemlere değinilecektir.

2. Tek Ortaklı Limited Şirket

14.02.2011 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'ndaki ("Yeni TTK") en önemli ve köklü değişikliklerden birisi tek ortak ile limited ve anonim şirket kurulabilmesidir.

Eski TTK yürürlükteyken bir limited şirket kurulabilmesi için en az 2 (iki) gerçek veya tüzel ortağın mevcut olması gerekmektedir, ilgili kanunda yapılan değişiklik ile bu durum değişmiş ve tek ortaklı limited şirket kuruluşuna olanak sağlanmıştır.

Zira, Yeni TTK'nın 573/1 maddesi "*Limited şirket, **bir** veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında kurulur; esas sermayesi belirli olup, bu sermaye esas sermaye paylarının toplamından oluşur.*" hükmüne haizdir. Söz konusu hüküm ile tek ortaklı limited şirket kurulabilmesi mümkün hale getirilmiştir.

¹ TTK Madde 503 ve madde 504.

² 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu Md. 3/a

Tek ortaklı limited şirket baştan itibaren kurulabilecek olup, birden çok kişi ile daha önceden kurulmuş olan limited şirketlerde, zaman içerisinde ortak sayısının bire düşmesi durumunda, bu sonucu doğuran işlemten itibaren yedi gün içerisinde şirketin müdürüne yazı ile bildirim yapılması gerekmektedir. Söz konusu bildirim kimin veya kimlerin yapacağı konusunda Yeni TTK'da sarıh bir madde yer almasa dahi bahsedilen bildirim tek kişi kalan ortak tarafından yapılması gerektiği kabul edilmektedir³.

3. Yabancı Menşeli Bir Tüzel Kişinin Limited Şirket Kurabilmesi

6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu yürürlükteyken, yeni bir şirket veya şube kurmak, mevcut bir şirkete doğrudan veya dolaylı iştirak etmek, yatırım yapmak, sermaye artışında bulunmak ve hisse devirleri için Hazine Müsteşarlığından belirlenmiş izinleri almak ve yabancı ortaklar için öngörölmüş 50.000 ABD Doları asgari sermaye miktarını getirmek gerekmektedir.

Ancak 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu ile bahsedilen kanun hükümleri yürürlükten kaldırılmış olup yabancı yatırımlar için serbestlik ilkesi getirilerek yabancı yatırımcı ile Türk yatırımcı, uluslararası anlaşmalar ve özel kanun hükümleri tarafından aksi öngörölmedikçe, eşit duruma getirilmiştir. Bahsedilen işbu hükümler sayesinde yabancı bir tüzel kişilikle ilgili Türk Kanunları uyarınca Türkiye'de yatırım yaparak limited şirket kurulabilmesi ve limitet şirkette yegâne pay sahibi olması mümkün hale gelmiştir.

Diğer yandan 6762 sayılı Eski TTK yürürlükteyken, yabancı ortaklı limitet şirketlerde en az bir müdürün yerleşim yerinin Türkiye'de olması gerekmektedirken yapılan değişiklik ile bu zorunluluk ortadan kaldırılmıştır. 6102 sayılı Yeni TTK'nin yürürlüğe girmesinden sonra 6335 sayılı kanunla yapılan değişiklik neticesinde mevcut durumda yalnızca şirket ana sözleşmesinde ortakların vatandaşlığına ilişkin açıklamaların bulunması gerekmekte olup şirket müdürünün Türkiye'de yerleşik olması veya oturma izninin olması zorunluluğu bulunmamaktadır⁴.

³ Yıldız, Şükrü; s. 72; Pulaşlı, Hasan; s: 2001; Bahtiyar, Mehmet s. 318.

⁴ Bilgili, Fatih / Demirkapı, Ertan; s. 619

4. Tek ve Yabancı Tüzel Kişi Ortaklı Limited Şirket Kuruluş İşlemleri

Yukarıda bahsedildiği üzere yabancı bir tüzel kişi tek ortaklı olacak şekilde limited şirket kurabilmektedir. Söz konusu kuruluş işlemleri için birtakım evrakın temini ve aşağıda bilahare detaylandırılacak olan işlemlerin yapılması gerekmektedir.

Ancak bu işlemlerin en başında sırası ile aşağıdaki adımların yerine getirilmesi gereklidir:

4.1. “Ticaret Unvanının Rezerve Edilmesi” işleminin yapılması önem taşımaktadır. Kuruluş işlemleri “www.mersis.gov.tr” adresinde bulunan sistem üzerinden başlatılmakta ve ilk adım olarak yeni kurulacak limited şirketin ticaret unvanını belirlenmesi gerekmektedir. Zira kuruluş işlemleri için gerekli olan evrakta, yeni şirketin ticaret unvanının kullanılacak olması nedeniyle unvanın kuruluş sürecinin başında ve ticaret şirketlerinin unvanları ile ilgili düzenlemelere göre belirlenmesi gerekmektedir. Merkezi Kayıt Sicil Sistemi’nde (“Mersis”) belirlenen unvan 15 (onbeş) gün süre ile rezerve edilebilmektedir. Kuruluş işlemlerinin 15 günden uzun sürmesi göz önünde bulundurularak her 15 günde bir yeniden rezerve işleminin yapılması ve birden çok defa unvanın rezerve edilmesi mümkündür.

4.2. Potansiyel Vergi Numarası alınması: Limited Şirketin kurucusu ve yegâne hissedarı olacak Yabancı Tüzel kişinin daha önce Türkiye’de bir faaliyeti olmaması halinde, bu şirket için (kurulacak şirket için alınacak potansiyel vergi numarasında ayrı olarak) Türkiye’deki yetkili vergi dairesinden potansiyel vergi numarası alınması gerekmektedir. Yetkili vergi dairesi ise şirketin merkezinin bulunduğu yerin vergi dairesi veya aynı bölgede başvuru tarihinde potansiyel vergi numarası başvurularını kabul eden vergi dairesi olacaktır.

4.3. Kuruluş Aşamasında Gerekli Evrak:

Gerekli belgelerin detayına girmeden önce yabancı tüzel kişi tarafından Türkçe dili dışında hazırlanmış ve şirket kuruluşu kapsamında gerekli olan evrakın Apostilli olarak düzenlenmesinin, yeminli tercüman tarafından Türkçe’ye tercüme edilmesinin ve akabinde noter tarafından tasdiklenmesinin gerektiğini belirtmek isteriz. Bu kapsamda İstanbul Ticaret Müdürlüğü uygulaması esas alınarak gerekli evrak⁵ aşağıda listelenmiştir;

- a) Şirket kuruluş işlemleri bir vekil aracılığıyla yapılacağından, apostilli, yeminli tercümanca Türkçe ’ye tercüme edilerek noter tarafından da onaylanmış gerekli yetkileri içeren vekâletname,

⁵ TTK md 586 hükmünde yer alan kuruluş belgeleri yanında özel olarak İstanbul Ticaret Odası, Ticaret Sicil Müdürlüğü uygulaması da incelenmiştir.

- b) Türkiye’de kurulacak olan limited şirketin tek ortağı olacak yabancı tüzel kişinin menşeli ülkesindeki ticaret sicil belgesinin apostilli, yeminli tercümanca Türkçe’ye tercüme edilerek noter tarafından da onaylanmış hali,
- c) Ortak olacak yabancı tüzel kişinin yetkili organlarınca imzalanmış kurucular beyannamesi⁶nin apostilli, yeminli tercümanca Türkçe’ye tercüme edilerek noter tarafından da onaylanmış hali,
- d) Türkiye’de kurulacak olan limited şirketin kuruluşuna dair ortak olan yabancı menşeli şirketin yetkili organınca alınmış kararın apostilli, yeminli tercümanca Türkçe’ye tercüme edilerek noter tarafından da onaylanmış hali,
- e) Şirketin yabancı menşeli ortağı veya vekili tarafından imzalanmış olan ana sözleşmesi,
- f) Taahhüt edilen sermayenin ¼’ünün depo edildiğini gösterir banka mektubu ve taahhüt edilen sermayenin on binde dördünün Rekabet Kurumu’nun banka hesabına yatırıldığını gösterir dekont aslı,
- g) Şirketin vekilinin imzalayacağı oda kayıt dilekçesi,

4.4. Kuruluş İşlemleri:

Yukarıda bahsedilen evrakın tümü tek ortak olacak olan yabancı menşeli tüzel kişiden temin edildikten sonra, aşağıdaki işlemlerin gerçekleştirilmesi gerekmektedir;

- a) **Ana Sözleşmenin⁷ Tasdiki** : www.mersis.gov.tr’den kuruluş işlemlerinin başlatılmasını takiben noterden şirket ana sözleşmesinin tasdik ettirilmesi gerekmektedir. Bu işlemi şirketin vekili yapabilecek olup şirket ana sözleşmesi 3 nüsha olarak tasdik edilmelidir. Bahsedilen 3 nüshanın 1 adedi⁸ mutlaka ıslak imzalı olmalıdır.

⁶ Kurucular, şirketin kuruluşu ister nakdi, ister aynı nitelikte olsun, bu beyanı vermek zorundadır. **Altaş, Soner.** Türk Ticaret Kanununa göre Limited Şirketler, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2016, 7. Baskı, S 74.

⁷ TTK’da limited şirketler için “ana sözleşme” yerine “şirket sözleşmesi” veya “sözleşme” ibaresi kullanılmaktadır. Ancak yasada bahsedilen bu tanımların “ana sözleşme” olması nedeniyle makalemizde “ana sözleşme” olarak yer vermekteyiz.

⁸ Şirket kayıtları için ayrıca bir ıslak imzalı nüshanın da noterden tasdik edilip arşivlenmesini önermekteyiz.

- b) İmza Beyannamesi** : Tasdik işlemini takiben şirket müdürünün imza beyannamesi vermesi gerekmektedir. Bu noktada şirket müdürün nasıl belirleneceği ve kim olacağı noktasında önemli hususlar bulunmaktadır. Öncelikle şirket müdürünün şirket ana sözleşmesinde belirlenmiş olması zaruridir. Şirketin müdürü doğrudan kurucu ortak olan yabancı menşeli tüzel kişi olabilecektir. Ancak yabancı menşeli tüzel kişi müdürün gerçek kişi olan bir temsilci ataması zorunlu olup iş bu atama da şirket ana sözleşmesinde yer almalıdır. Atanacak bu temsilci Türk vatandaşı ise adı-soyadı, adresi, uyruğu ve T.C. kimlik numarası gerekmektedir. Ancak söz konusu temsilci yabancı uyrukluysa ve Türkiye’de ikamet ediyorsa ikamet tezkeresi ve Türkçe tercümelikli noter tasdikli pasaport sureti de gerekli olacaktır. Bu şekilde belirlenen şirket müdürünün temsilcisi şahsen notere giderek imza beyannamesi verecektir.
- c) Sermayenin Depo Edilmesi** : Söz konusu imza beyannamesinin akabinde şirketin yabancı menşeli tüzel kişi ortağı veya vekili tarafından Halk Bankası veya Ziraat Bankası’na taahhüt edilen sermayenin $\frac{1}{4}$ ’ünün depo edilmesi ve bu işlemin yapıldığına dair bankadan “BANKA MEKTUBU” alınması gerekmektedir. Bu noktada Yeni TTK 334/1 maddesinin “*Nakden taahhüt edilen payların itibarî değerlerinin en az yüzde yirmi beşi tescilden önce, gerisi de şirketin tescilini izleyen yirmi dört ay içinde ödenir*” hükmüne haiz olduğunu vurgulamak isteriz.
- d) Rekabet Kurumu Ücreti** : Bahsedilen Banka Mektubu’nun temin edilmesini takiben şirketin yabancı menşeli tüzel kişi ortağı veya vekili tarafından taahhüt edilen sermayenin on binde dördünün Rekabet Kurumu’nun Türkiye Halk Bankası Ankara Kurumsal Şubesi’nde bulunan 80000011 (IBAN NO:TR40 0001 2009 4520 0080 0000 11) no.lu hesabına nakden/EFT/havale suretiyle yatırılması ve iş bu işlemin yapıldığına dair bankadan imzalı ve kaşeli banka dekont aslının alınması gerekmektedir.
- e) Oda Kayıt Dilekçesi**: Sonrasında şirket müdürü veya vekili tarafından imzalanacak olan oda kayıt dilekçesi hazırlanmalıdır. Bu noktada söz konusu dilekçede kurulacak olan şirketin bağlı olacağı vergi dairesi belirtilmeli, ekinde evrak dökümü yer almalıdır. Ayrıca söz konusu dilekçede şirketin unvanı, sermayesi, merkezi açılış tarihi ve bu tarihteki gerçek faaliyetinin konusu NACE koduyla birlikte açıkça gösterilmeli ve bu bilgilerin doğru olduğu aksinin tespit

edilmesi durumunda sorumluluğun dilekçeyi imzalayan kişi ya da kişilere ait olduğu belirtilmelidir.

f) **Kuruluş Bildirim Formu** : Diğer yandan Kuruluş Bildirim Formu şirketin müdürü veya vekili tarafından imzalanmalı ve hazır hale getirilmelidir. Bu aşamada şirketin kurucusu ve tek ortağı yabancı menşeli bir tüzel kişi olduğu için bahsedilen Form 4 nüsha olarak düzenlenmelidir.

Yukarıdaki tüm işlemler yapıldıktan ve gerekli belgelerin tümü temin edildikten sonra bu evraklar Ticaret Sicil Müdürlüğü'ne sunulacaktır. Başvuru sonrasında verilecek olan tescil kararının MERSİS sisteminden ve ilgili ticaret odasından fiziki olarak takip edilmesi gerekmektedir. Ticaret Sicil Müdürlüğü'nün tescil kararı vermesi akabinde bu karar alınarak aynı gün şirketin resmi defterlerinin (*yevmiye, kebir, envanter, pay defteri, ortaklar kurulu müzakere ve karar defteri*) ve ilk imza sirkülerinin noterden tasdik ettirilmesi gerekmektedir. Yine kuruluşu yapılan şirketin varsa kira sözleşmesinin ve muhasebe hizmeti alınıyorsa bu hizmetle ilgili olarak yapılmış olan hizmet sözleşmesinin damga vergilerinin de ödenmesi gerekmektedir.

Söz konusu işlemler akabinde şirket kuruluş işlemleri tamamlanacak olup şirket, merkezinin bulunduğu ticaret siciline tescil ettirilecek ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde ilan edilecektir. İş bu tescili takiben işyeri açılışı için vergi dairesine başvurulması gerekmektedir. Bu başvurudan itibaren vergi dairesinden bir yetkili şirketin merkezine gelerek bir ziyarette bulunmakta ve yoklama yapmaktadır. Bu yoklama esnasında yabancı menşeli müdür tarafından belirlenmiş olan temsilcinin veya şirketin vekilinin bulunması gerekmekte olup, yapılacak yoklama neticesinde şirketin tüm kuruluş işlemleri tamamlanarak faaliyete başlayabilecektir.

5. Şirket Kuruluş Belgelerindeki Eksiklik

Şirket kuruluş aşamasında bazı belgelerde eksiklikler söz konusu olabilmektedir. Bunların tespitini ilgili ticaret sicil müdürlüğü resen yapmakta ve başvuru sahibine bildirmektedir.

Söz konusu eksikliklerin tamamlanarak ilgili ticaret odasına tekrar sunulması gerekmektedir. Ancak önemle vurgulamak isteriz ki, yapılacak olan bu tadil işlemlerinin uygun bir şekilde tamamlanabilmesi için kurucudan alınan vekâletnamenin "**tadil metni imzalama yetkisini**" içermesi gerekmektedir.

Bahsedilen düzeltme evraklarının tekrardan sunulmasını takiben uygunluğu ilgili ticaret odası tarafından kontrol edilecek ve uygun olması durumunda yukarıda bahsedilen tescil süreci devam ederek şirketin tescili yapılacaktır.